

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 1 / 18

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою факультету

педагогічних технологій

та освіти впродовж життя

28 серпня 2023 р., протокол № 11

Голова вченої ради

Оксана ЧЕРНИШ

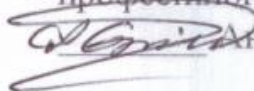
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОК 10 «УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ТА ПОЛІТИКО- СОЦІАЛЬНІ СТУДІЇ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр»
спеціальності 125 «Кібербезпека та захист інформації»
освітньо-професійна програма «Кібербезпека та захист інформації»
факультет інформаційно-комп'ютерних технологій
кафедра комп'ютерної інженерії та кібербезпеки

Схвалено на засіданні
кафедри філософсько-історичних
студій та масових комунікацій
28 серпня 2023 р., протокол № 1
Завідувач кафедри

 Вадим СЛЮСАР

Гарант освітньо-
професійної програми

 Андрій ЄФІМЕНКО

Розробник: доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософсько-історичних студій та масових комунікацій Слюсар Вадим Миколайович

Житомир
2026-2027 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 2 / 18

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 12 Інформаційні технології	Нормативна
Модулів – 1	Спеціальність 125 Кібербезпека та захист інформації	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		4-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 3,5	Освітній ступінь «бакалавр»	Лекції
		24 год.
		Практичні
		24 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
42 год.		
		Вид контролю: залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 53 % / 47 %.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 3 / 18

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Освітня компонента «Українські історико-культурні та політико-соціальні студії» належить до циклу загальної підготовки нормативних освітніх компонент навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальності 125 «Кібербезпека та захист інформації», освітньо-професійної програми «Кібербезпека».

Метою дисципліни є формування системи знань про закономірності культурного процесу в Україні, культури як специфічного та унікального феномена людства, розгляд основних періодів розвитку української культури в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій; вивчення основної проблематики сучасної політичної науки, зокрема предмету і методів політології, розвитку політики як суспільного явища, проблем функціонування політичного життя, утвердження громадянського суспільства і демократії, функціонування політичної системи та її інститутів, питань політичної свідомості і політичної культури.

Завдання:

- сформуванню у студентів уявлення про хід культурної еволюції українського народу, закономірності розвитку, їх залежність від форм державного устрою, структури суспільства й економічних відносин, а також фундаментальні основи і сучасні пошуки української культурологічної науки;
- з'ясувати самобутній характер української культури, її взаємозв'язок з європейськими культурними процесами;
- допомогти зрозуміти, яким чином культурний розвиток впливає на формування світогляду та світосприйняття особистості і, зокрема, як особистість відображає свій духовний стан за допомогою творчості;
- з'ясувати культурну зумовленість сучасної ситуації, сформуванню здатність урахувати культурну специфіку при вирішенні виробничих, економічних та соціальних проблем;
- опанувати основні поняття та категорії культури на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі майбутньої професійної діяльності;
- вивчення основних політичних вчень, концепцій та напрямків, політичних феноменів і цінностей (політична діяльність, політичний процес, політична влада, політичний режим, політична система, політичне лідерство, політичний конфлікт, політична культура, демократія, консенсус, громадянське суспільство);
- оволодіння навичками формувати і відстоювати свою життєву (політичну) позицію, чітко розуміти свої громадянські права, свободи і обов'язки, відстоювати принципи громадянського суспільства і правової держави;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 4 / 18

- засвоєння вмінь давати раціонально-критичну оцінку діям різних політичних партій і лідерів з позицій загальнонаціональних інтересів;
- орієнтуватися в міжнародному політичному житті, геополітичній обстановці, мати уявлення про місце і статус України в сучасному світі;
- об'єктивно і критично оцінювати життєво важливу соціальну інформацію.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей** за спеціальністю 125 «Кібербезпека та захист інформації» та освітньо-професійною програмою «Кібербезпека»:

КЗ 4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ 10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Отримані знання з навчальної дисципліни стануть складовими **наступних програмних результатів навчання** за спеціальністю 125 «Кібербезпека та захист інформації» та освітньо-професійною програмою «Кібербезпека»:

РН 4. Знати та розуміти вплив технічних рішень в суспільному, економічному, соціальному і екологічному контексті.

РН 8. Вміти системно мислити та застосовувати творчі здібності до формування нових ідей.

РН 14. Вміти поєднувати теорію і практику, а також приймати рішення та виробляти стратегію діяльності для вирішення завдань спеціальності з урахуванням загальнолюдських цінностей, суспільних, державних та виробничих інтересів.

РН 17. Спілкуватись усно та письмово з професійних питань українською мовою та однією з іноземних мов (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською).

РН 18. Використовувати інформаційні технології та інші методи для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях.

РН 19. Здатність адаптуватись до нових ситуацій, обґрунтовувати, приймати та реалізовувати у межах компетенції рішення.

РН 20. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, удосконалення креативного мислення.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 5 / 18

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1: Історія та культура України.

Тема 1. Історія України від найдавніших часів до ХХ ст.

Вступ. Предмет і завдання курсу. Найдавніша історія України. Руська держава. Українські землі під владою Литви та Польщі (XIV - перша половина XVII ст.). Визвольна війна українського народу. Утворення козацької держави. Соціально-економічне та політичне становище України у XVIII ст. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у XIX – на поч. ХХ ст. Україна в Першій світовій війні. Українська революція 1917–1921-х рр. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921–1928рр.). Радянська модернізація та геноцид в Україні (1929–1938рр.). Західноукраїнські землі в міжвоєнний період (1921–1939 рр.). Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.). Радянська Україна в післявоєнний період (до кін. 60-х рр). Часткова лібералізація у кін. 50-х рр. ХХ ст. Згорання демократичних процесів, посилення централізму. «Застій» 1964–1982 рр. Дисидентський рух. Війна в Афганістані. Особливості перебудови в Україні. Крах СРСР.

Тема 2. Україна в умовах незалежності.

Україна в умовах незалежності: досягнення та втрати (1991 р. – кін. ХХ ст.). Україна в умовах незалежності: досягнення та втрати (поч. ХХІ ст. – 2014 рр.). Російсько-українська війна 2014–2022.

Тема 3. Філософсько-методологічні засади вивчення української культури. Характерні особливості та витоки.

Предмет і завдання дисципліни. Становлення історії культури України як науки. Українська національна культура як цілісна система. Періодизація культури України. Джерела та методи дослідження історії культури України. Характерні особливості культури України.

Тема 4. Середньовічна українська культура (IX – перша половина XVII століття) та українська культура доби модерну (друга половина XVII – початок ХХ століття).

Соціально-побутова природа календарної обрядовості українців. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII –початок ХХ ст.). Особливості розвитку освіти в Україні. Напрями наукових досліджень. Розвиток української мови та літератури. Асиміляційні заходи російського самодержавства щодо українського народу і його культури. Музичне мистецтво України. Театр та опера. Архітектура та скульптура України: стилістичні напрями. Український живопис та графіка.

Тема 5. Новітня українська культура (ХХ – 1 чверть ХХІ століття).

Культура періоду української революції 1917–1921-х рр. Основні чинники культури і духовного життя України. Розвиток освіти і науки України. Літературні течії. Театральне життя. Доля української православної церкви.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 6 / 18

Українська культура радянської доби. Національно-культурне відродження в Україні в 20–30-х рр. Розвиток культури у роки II Світової війни. Розвиток культури в УРСР у 40–60-х рр. Шістдесятництво.

Культура і духовне життя в Україні в період загострення кризи радянської системи. Освіта періоду радянської кризи. Становище науки: здобутки і проблеми. Розвиток літератури і мистецтва. Панування методу соціалістичного реалізму. Офіційне і «справжнє мистецтво».

Основні тенденції сучасного розвитку культури України. Освіта і наука в кінці ХХ – на поч. ХХІ ст. Українська класична і популярна музика. Театральне мистецтво та кінематографія. Сучасне релігійне життя України. Основні тенденції розвитку українського образотворчого мистецтва та архітектури.

Тема 6. Історія вітчизняної політичної думки.

Політична думка княжої доби. Становлення і розвиток політичної думки в епоху Київської Русі: історичне та світоглядне тло. Політичні ідеї твору митрополита Іларіона «Слово про закон і благодать». Розвиток політичних ідей у «Повісті минулих літ». «Повчання» Володимира Мономаха як політичний заповіт. Ідея політичного об'єднання українських земель у творі «Слово о полку Ігоревім». Значення політичних ідей княжої доби для подальшого розвитку вітчизняної політичної думки. Політична думка Галицько-Волинського князівства та литовсько-польської доби (до Люблінської унії). Політичні засади державності в Литовських статутах. Відокремлення політичної науки від теології в поглядах Ю. Котермак-Дрогобича. Сутність держави та проблеми політичної влади в суспільно-політичних поглядах С. Оріховського-Роксолана. Політична думка другої половини ХVІ століття. Суспільно-політичний світогляд І. Вишенського. Українська політична думка в добу визвольних змагань ХVІІ століття. Формування ідеології українського козацтва. Державницька концепція Б. Хмельницького. Конституція Пилипа Орлика. Суспільно-політичні погляди С. Яворського. Концепція держави освіченого абсолютизму Ф. Прокоповича. Українська політична думка ХІХ століття. Політична програма Кирило-Мефодіївського товариства. Політична позиція Т. Шевченка та його внесок у формування політичних поглядів кирило-мефодіївців. Характеристика суспільно-політичних поглядів М. Костомарова. Особливості політичних поглядів М. Драгоманова. Еволюція суспільно-політичних поглядів Івана Франка. Політичні концепції українських мислителів кінця ХІХ – ХХ ст.: лібералізм (Б. Кістяківський); консерватизм (В. Липинський, С. Томашівський); соціалізм (М. Грушевський); націонал-демократизм (С. Дністрянський, В. Старосольський, О. Бочковський); націонал-комунізм (В. Винниченко, М. Хвильовий); націоналізм (М. Міхновський, Д. Донцов, М. Сціборський). Політичні погляди представників українського національно-самостійницького напрямку: державницька доктрина В. Чорновола; антиколоніальні ідеї Л. Лук'яненка; критика радянського імперського режиму С. Хмарою.

Змістовний модуль 2. Теорія політики.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 7 / 18

Тема 1. Політологія як система знань про політику. Держава в політичній системі суспільства. Правова соціальна держава та громадянське суспільство

Характеристика основних закономірностей понять і категорій політології. Функції і методи політології. Співвідношення національного і загальнолюдського. Місце, специфіка та роль політології в системі наук про суспільство: політологія і філософія, політологія і політекономія, політологія і соціологія, психологія, демографія, право.

Держава як основна і універсальна політична організація суспільства. Походження і сутність держави. Структура державного механізму і характеристика його компонентів. Історичні типи держави. Основні тенденції розвитку сучасної держави. Форми політичного правління і державного устрою. Правова держава, визначення, суть, основні ознаки. Поділ влади: сутність, принцип і механізми взаємодії. Побудова правової, демократичної, суверенної держави - стрижень національного відродження України. Громадянське суспільство. Сучасні концепції громадянського суспільства. Громадянське суспільство як сфера самоуправління вільних індивідів та добровільно організованих громадян високого соціального статусу. Шляхи формування громадянського суспільства, правової, соціальної держави у суверенній Україні.

Тема 2. Політична еліта і політичне лідерство. Політична культура та політична свідомість

Людина як об'єкт і суб'єкт політики. Політична участь людини. Класифікація типів людей щодо їх участі в політиці. Сутність політичної соціалізації людини. Політика і громадянин. Громадянин у політичному житті суспільства. Закон України «Про громадянство України». Поняття, типологія та механізм формування політичних еліт. Виникнення понять «еліта» і «політична еліта». Загальні причини існування еліт. Теорія еліт Г. Москі, В. Парето, Р. Міхельса. Основні напрямки сучасних елітарних теорій: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, теорії демократичного елітаризму, концепція плюралізму еліт, ліволіберальні концепції. Типологія еліт. Політична еліта України: особливості формування та етапи еволюції. Д. Донцов, В. Липинський, М. Драгоманов про роль еліти у державотворенні. Політична еліта і правлячий клас. Шляхи становлення сучасної еліти в Україні.

Лідерство і його специфіка у політичному аспекті. Поняття лідерства. Ідеї лідерства в історії. Об'єктивні і суб'єктивні сторони лідерства. Основні концепції політичного лідерства: теорія рис, ситуаційна теорія конститuentів, психологічна концепція, інтерактивний аналіз. Класифікація, функції та тенденції розвитку політичного лідерства. Культ особи. Критерії оцінки популярності та ефективності діяльності політичного лідера у сучасній Україні.

Політична свідомість як відображення політичного буття. Обумовленість політичної свідомості соціальними, економічними, історичними, культурними умовами розвитку суспільства. Структура і рівні політичної свідомості: емпірична і теоретична, повсякденна і наукова, ідеологічна і соціально-

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 8 / 18

психологічна. Політична свідомість і політична ідеологія: діалектика їх специфіки та взаємозв'язку. Авторитарна і демократична свідомість. Рівні і типи політичної свідомості. Групова і масова політична свідомість. Громадська думка і її функції. Загальне поняття політичної культури. Широкий і вузький смисл поняття «політична культура». Політична культура як синтез всесвітньо-історичного досвіду розвитку політичної сфери життєдіяльності людства. Функції політичної культури. Національна культура. Етнічний стереотип і його політичний потенціал. Плюралізм і політична культура. Класифікація видів політичної культури. Варіант західної типологізації (Г.Алмонда і О.Верби). Завдання, становлення і основні шляхи формування демократичної культури.

Тема 3. Політичні партії і партійні системи.

Поняття політичної партії. Основні історичні форми розвитку партійної організації. Аспекти вивчення партії: соціальна база і склад, політична платформа, ідеологічна орієнтація, електоральний корпус (електорат). Поняття "партійної системи". Типологія партійно-політичних систем. Політичні партії в Україні: їх соціальна база, політична платформа і ідеологічна орієнтація, роль і місце в політичному житті. Партійно-політична система в Україні: від однопартійної монополії до реального плюралізму. Політичні партії в Україні та їх основні типи. Перспективи розвитку політичних партій в умовах сучасної України

Тема 4. Демократія. Вибори та виборчі системи.

Поняття демократії. Історичні передумови її виникнення, характерні риси. Атрибути демократії (гласність, плюралізм, лібералізм та ін.). Демократичні принципи і демократичні процедури. Демократія і свобода особи. Виміри демократії. Багатоманітність тлумачення демократії. Нормативний та описовий (описово-емпіричний) підходи до визначення демократії. Принципи (ознаки) демократії. Основні концепції демократії. Передумови та шляхи демократизації українського суспільства. Ціннісне, раціонально-утилітарне та системне обґрунтування демократії. Економічні, соціальні, політико-культурні, релігійні та зовнішньополітичні передумови демократії в Україні. Загальні моделі демократизації (лінійна, циклічна, діалектична). Шляхи лібералізації та реформування українського суспільства. Конституція України про політичні права і свободи. Від посттоталітаризму до демократії. Особливості становлення й розвитку демократії в сучасній Україні. Роль молоді у розвитку демократичних процесів в Україні. Вибори, їх класифікація та особливості при різних політичних режимах. Вибори в Україні. Класифікація виборів за територіальною ознакою, за об'єктом, за часом проведення, за кількісною ознакою участі, з огляду на правові наслідки, за порядком визначення результатів виборів. Принципи виборчого права та організація демократичних виборів. Принципи регламентації виборчого права. Поняття про ценз (осідлості, віковий), виборчу заставу, принципи поділу на виборчі округи (багатомандатні і одномандатні). Система чинного виборчого законодавства України. Типи (моделі) виборчих систем - мажоритарна, пропорційна і змішана. Різновиди

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 9 / 18

мажоритарної (абсолютною, відносною більшості і преференційна) і пропорційної (відкриті і закриті списки). Змішана виборча система. Виборча квота (метр), виборчий поріг. Преваги і недоліки застосування різних типів систем. Співвідношення виборчої і партійно- політичної систем. Особливості виборчого процесу в Україні.

Тема 5. Політичний менеджмент і маркетинг.

Політичний менеджмент як система управління політичними процесами. Структура політичного менеджменту. Етапи прийняття політичних рішень. Поняття «політичний маркетинг» у предметному полі політології. Політичний та комерційний маркетинг: спільні й відмінні риси. Політичний маркетинг як вид політичних технологій і як система заходів або діяльність, спрямована на створення, підтримання чи зміну поведінки виборців. Політичний ринок як система взаємодії конкуруючих політичних сил. Функції і види політичного маркетингу. Сегментація політичного ринку. Сегментація за географічним принципом. за демографічним принципом; за психографічними факторами. Політичний імідж. Характеристики політичного іміджу. Способи формування політичного іміджу. Політична реклама.

Тема 6. Світова політика і міжнародні відносини

Характер і форми міжнародних відносин. Міжнародні відносини як система економічних, політичних, військових і інших зв'язків у світі між державами, міждержавними та іншими об'єднаннями. Критерії класифікації міжнародних відносин. Типи міжнародних відносин. Типи міжнародних об'єднань та їх різноманітні політичні ролі: політичних і неополітичних (економічних, релігійних та Ін.), державних і недержавних (неурядових) організацій. ООН як міжнародний політичний механізм універсального типу. Роль основних міжнародних угруповань блоків, рухів тощо.

Україна як суб'єкт міжнародних відносин. Мета і принципи зовнішньої політики Української держави. Міжнародні відносини України з державами світу. Міжнародна діяльність України в організаціях системи ООН та ін. Специфіка глобальних проблем у постбіполярному світі. Проблема формування нового світового порядку та підходи до їх вирішення. Міжнародне регулювання глобальних проблем. Роль ООН у врегулюванні важливих проблем людства.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 10 / 18

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
лек		п	сп	
<i>I</i>	2	3	4	3
Модуль 1				
Змістовний модуль 1. Історія та культура України				
Тема 1. Історія України від найдавніших часів до ХХ ст.	8	2	2	4
Тема 2. Україна в умовах незалежності	7	2	–	5
Тема 3. Філософсько-методологічні засади вивчення української культури. Характерні особливості та витоки	8	2	2	4
Тема 4. Середньовічна українська культура (IX – перша половина XVII століття) та українська культура доби модерну (друга половина XVII – початок ХХ століття)	7	2	2	3
Тема 5. Новітня українська культура (ХХ – 1 чверть ХХІ століття)	8	2	4	2
Тема 6. Історія вітчизняної політичної думки	7	2	2	3
Всього	45	12	12	21
Змістовний модуль 2. Теорія політики				
Тема 1. Політологія як система знань про політику. Держава в політичній системі суспільства. Правова соціальна держава та громадянське суспільство	8	2	4	2
Тема 2. Політична еліта і політичне лідерство. Політична культура та політична свідомість	8	2	2	4
Тема 3. Політичні партії і партійні системи	7	2	2	3
Тема 4. Демократія. Вибори та виборчі системи	8	2	2	4
Тема 5. Політичний менеджмент і маркетинг	7	2	–	5
Тема 6. Світова політика і міжнародні відносини	7	2	2	3
Всього	45	12	12	21
Разом	90	24	24	42

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Історія України від найдавніших часів до ХХ ст.	2
2.	Філософсько-методологічні засади вивчення української культури. Характерні особливості та витоки	2
3.	Середньовічна українська культура (IX – перша половина XVII століття) та українська культура доби модерну (друга половина XVII – початок ХХ століття)	2
4.	Новітня українська культура (ХХ – 1 чверть ХХІ століття)	4
5.	Історія вітчизняної політичної думки	2

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 11 / 18

6.	Політологія як система знань про політику. Держава в політичній системі суспільства. Правова соціальна держава та громадянське суспільство	4
7.	Політична еліта і політичне лідерство. Політична культура та політична свідомість	2
8.	Політичні партії і партійні системи	2
9.	Демократія. Вибори та виборчі системи	2
10.	Світова політика і міжнародні відносини	2
	Разом	24

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 12 / 18

6. Самостійна робота

1. Політологія як система знань про політику

Основні джерела курсу та його структура.

2. Історія зарубіжної політичної думки.

Зародження політичної думки (в період розкладу первіснообщинного ладу, паралельно з процесом формування держави і права).

Стародавній Китай. Суспільно-політичні погляди Конфуція, Мо Цзи, Лао Цзи і прихильників школи легістів.

Політичні доктрини античності. Політичні погляди Платона та Арістотеля.

Християнська політична теорія Томи Аквінського.

Політичне вчення Марсілія Падуанського.

Н. Макіавеллі як засновник нової світської науки. Політичні праці Н. Макіавеллі («Правитель», «Історія Флоренції»). Сутність і зміст макіавелізму.

Політичні погляди Ж. Бодена.

Політичні ідеї утопічного соціалізму.

Становлення й розвиток політичної думки Нового часу. Т. Гоббс і його вчення про державу («Левіафан»). Теорія суспільного договору.

Політичні вчення періоду буржуазних революцій в Голландії і Англії (Г. Гроцій, Б. Спіноза, Дж. Локк).

Політологічні вчення Просвітництва. Раціоналістичне трактування політики в працях французьких просвітників (Ш-Л.Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо)

Філософсько-правові концепції в Німеччині XVIII-XIX ст. (І. Кант, Г. Гегель)

3. Основні політико-ідеологічні доктрини XIX-XX століття.

Позитивізм як філософське обґрунтування лібералізму.

4. Історія вітчизняної політичної думки.

Значення політичних ідей княжої доби для подальшого розвитку вітчизняної політичної думки.

Політична думка Галицько-Волинського князівства та литовсько-польської доби (до Люблінської унії). Політичні засади державності в Литовських статутах.

5. Політична влада

Головні принципи реалізації влади.

Влада і лідерство.

Влада і мораль.

6. Політична система суспільства. Політичні процеси.

Сутність, структура політичної системи та їх характеристика.

Структура політичної системи.

Політичні відносини, політична ідеологія, політичні і правові норми. Функції політичної системи.

Історичні типи (форми) політичних систем.

Структура політичної системи України та проблеми її реформування.

Суть політичного процесу.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 13 / 18

Структура політичного процесу.

Політичні режими як характеристики функціонування політичної системи (тоталітарний, авторитарний, демократичний).

7. Держава в політичній системі суспільства. Правова соціальна держава та громадянське суспільство

Побудова правової, демократичної, суверенної держави - стрижень національного відродження України.

Шляхи формування громадянського суспільства, правової, соціальної держави у суверенній Україні.

8. Політична еліта і політичне лідерство. Політична культура та політична свідомість

Політика і громадянин. Громадянин у політичному житті суспільства. Закон України «Про громадянство України».

Д. Донцов, В. Липинський, М. Драгоманов про роль еліти у державотворенні. Політична еліта і правлячий клас.

Культ особи.

Політична свідомість і політична ідеологія: діалектика їх специфіки та взаємозв'язку.

9. Політичні партії і партійні системи.

Перспективи розвитку політичних партій в умовах сучасної України.

10. Демократія. Вибори та виборчі системи.

Загальні моделі демократизації (лінійна, циклічна, діалектична).

Конституція України про політичні права і свободи.

Преваги і недоліки застосування різних типів виборчих систем.

11. Політичний менеджмент і маркетинг.

Етапи прийняття політичних рішень.

Політична реклама.

12. Світова політика і міжнародні відносини

Специфіка глобальних проблем у постбіполярному світі.

Роль ООН у врегулюванні важливих проблем людства.

7. Індивідуальні завдання

Підготовка рефератів та написання есе щодо проблемного питання за темою заняття.

8. Методи навчання

Використовуються такі методи: лекція, практичні заняття, самостійна робота з літературою, аналіз першоджерел, виконання творчих завдань, індивідуально-контрольна бесіда.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 14 / 18

Методи навчання:

- МН1 – вербальні (лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- МН2 – наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- МН3 – практичні (різні види вправ та завдань, виконання розрахунків, практики);
- МН4 – пояснювально-ілюстративний (передбачає надання готової інформації викладачем та її засвоєння студентами);
- МН5 – репродуктивний, в основу якого покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- МН6 – метод проблемного викладу;
- МН7 – частково-пошуковий (евристичний);
- МН9 – дискусійний метод;
- МН10 – метод активного навчання (проведення ділових ігор, ігрового проектування);
- МН11 – ситуаційний метод, рішення кейсових завдань

9. Методи контролю

- МО1 – оцінювання роботи під час аудиторних занять;
- МО2 – виконання практичних завдань;
- МО3 – поточне тестування;
- МО4 – виконання аудиторної контрольної роботи;
- МО5 – захист індивідуального завдання;
- МО6 – залік.

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на заліку. Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль. В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння висловлювати власну думку, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань освітньої компоненти.

Під час **перевірки рівня засвоєння тем, винесених на самостійне опрацювання**, оцінці підлягають: самостійне опрацювання окремих питань теми, написання рефератів.

При виконанні **модульних (контрольних) завдань** оцінці підлягають: тести, виконання письмових завдань під час проведення контрольних робіт, виконання індивідуальних завдань, інші завдання.

Система підсумкового контролю. Формою підсумкового контролю є залік. Студент має право не складати залік і отримати оцінку за результатами ПМК, якщо він виконав всі види навчальної роботи без порушення встановлених

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 15 / 18

термінів і отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову оцінку і позитивно (більш ніж на 60 балів) вирішив тестові завдання.

Якщо студент отримав незадовільну оцінку FX або не згоден з оцінкою за результатами ПМК, він повинен скласти залік.

10. Розподіл балів

Поточне тестування та самостійна робота												Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	100
8	8	9	8	9	8	8	9	9	8	8	8	

Шкала оцінювання

За шкалою	Залік	Бали
A	Зараховано	90-100
B	Зараховано	82-89
C		74-81
D	Зараховано	64-73
E		60-63
FX	Не зараховано	35-59
F	Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Основна література

- Гелей С. Д., Рутар С. М. Політологія: навч. посіб. 8-ме вид. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 348с.
- Гончарук-Чолач Т. Історія українських та зарубіжних політичних вчень. Київ: Ліра-К, 2020. 228 с.
- Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 416 с.
- Кириченко В.М. Політичні системи світу: кредитно-модульний курс. ЦУЛ, 2020. 218 с.
- Мельник Л.М., Дужа І.А. Політологія: навчально-методичний посібник. Біла Церква, 2019, 426 с.
https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/3514/1/Politolohtia_navch.pdf
- Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 16 / 18

7. Політологія : підручник; М. П. Требін, Л. М. Герасіна, І. О. Поліщук, О. М. Сахань ; за ред. М. П. Требіна; 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 462 с.
8. Тетарчук І. Дяків Т. Політологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 188 с.
9. Тетарчук І. Історія України. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 160 с.
10. Томахів В. Політологія: навчальний посібник. вид. 3-е, доп. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 224 с.
11. Шергін С. О. Політологія міжнародних відносин. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 256 с.
12. Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 472 с.
13. Dryzek John S., Honig B., Phillips A. The Oxford Handbook of Political Theory. Oxford University Press, 2019. 1678 p.
14. Kobetyak A., Slyusar V., Yevchenko O., Kondratyuk Y. Political institutions of parliamentarism in the processes of constituting the lokal church of Ukraine. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023. 13/01-XXXIV. P. 172 – 176

Допоміжна література

1. Возняк, Т. Геополітичні контексти війни в Україні. Львів : Незалеж. Культуролог. Журнал «І» : Ліга-Прес, 2015.
2. Гелей С. Д. Рутар С. М. Політологія: навчальний посібн. [9-те вид., переробл. і доп.]. Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 370 с.
3. Гобатенко В. П., Остапенко М. А., Горбатенко І. А. Історія політичної думки в Україні: Навч. посіб. Київ: МАУП, 2007. 128 с. https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/ist_polit_dumk.pdf
4. Горбулін В. П., Власюк О. С., Кононенко С. В. Україна і Росія: дев'ятий вал чи Китайська стіна. Київ: НІСД, 2015.
5. Дей М. О., Ткач О. І. Політологія у схемах, таблицях та визначеннях: [навч. посіб.]. Київ: Ліра-К, 2014. 170 с.
6. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу [Текст]: аналіт. доп. [кол. авт.: Я. А. Жаліло та ін. ; за ред. Я. А. Жаліла]; Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ: Вид-во Нац. ін-ту стратег. дослідж., 2019. 190 с.
7. Кельзен Г. Про сутність і цінність демократії [б. м.] : ВНТЛ-Класика, 2013.
8. Ми не є українофілами. Польська політична думка про Україну і українців: антологія текстів / за ред.: Павла Ковалю, Яна Олдаковського, Моніки Зухняк. Київ: Києво-Могилян. акад., 2012.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 18

9. Піча, В. М. Політологія : підруч. для студ. вищ. закл. освіти / Піча В. М., Хома Н. М. ; за заг. ред. В. М. Пічі. 5-те вид., виправи, і доповн. Львів: Магнолія 2006, 2013. 303 с.

10. Політична наука. Методи досліджень : підруч. для студ. вищ. навч. закл.; за ред. О. А. Габрієляна; [кол. авт.: О. А. Габрієлян та ін.]. Київ: Академія, 2012.

11. Політологія: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету та навчально-наукового інституту педагогіки денної та заочної форми навчання. Укл. Фаріон О. О. (Гордійчук). Житомир: Вид-во ЖДУ ім.І. Франка, 2014, 108 с.

12. Фаріон (Гордійчук) О. Blended Learning як система інноваційних принципів та методів в освіті (на прикладі викладання дисципліни політології). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філософські науки*. 2015. № 3. С. 22–26.

13. Фаріон (Гордійчук) О. Студентське самоврядування як важливий чинник формування громадянського суспільства. Збірка матеріалів Міжнародна науково-теоретичної конференції «Глобалізований світ: випробування людського буття». Житомир, 6-7 жовтня 2017 С. 92-97.

14. Шульженко Ф. П. Соціально-правова держава в Україні: проблеми становлення та модернізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2007. 390 с.

15. Kozlovets M. A., Slyusar V. M. Privatized violence: the essence and types of its implementation in modern world. *The Bulletin of Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, philosophy of law, political science, sociology*. 2020. № 4 (47). P. 94-111.

16. Slyusar V. Informational Violence in the Symbolic Exchange and Modern Mediareality: the Modus Dimension. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philosophical Sciences*. 2019. № 1 (85). P. 25-35.

12. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Державного університету «Житомирська політехніка» <http://eztuir.ztu.edu.ua/>

2. Бібліотека українських підручників: <http://pidruchniki.ws/>

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ph/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=

4. Офіційний сайт Верховної ради: <https://www.rada.gov.ua/>

5. Офіційний сайт Офісу Президента України: <https://www.president.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Кабінету міністрів України: <https://www.kmu.gov.ua/uryad-ta-organi-vladi/team>

7. Міжнародний республіканський інститут. Навчальні ресурси:

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-31.08- 05.01/125.00.1/Б/ОК10- 2023
	Екземпляр № 1	Арк 18 / 18

<https://iri.org.ua/navchalni-resursy>

8. <http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України
9. <http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії
10. <http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»
11. <http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України
12. <http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАНУ
13. <http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm> – Грушевський М. Історія України-Руси
14. <http://www.history.vn.ua/> – електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії